

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
TÜRKİYE KÜLTÜR PORTALI PROJESİ

DİL VE EDEBİYAT
TÜRKLER VE TÜRKÇE
TÜRKÇE'NİN KONUŞULDUĞU COĞRAFYALAR

Prof. Dr. Ahmet MERMER

EKİM - 2009
ANKARA

1.6. Türkçe'nin Konuşulduğu Coğrafyalar

Anahtar Kelimeler: Türkler, Türkçe, coğrafya

Türkçe bugün yaklaşık 12 milyon kilometre karelik geniş bir coğrafyada konuşulmaktadır. Ünlü Türkolog Radloff'a göre dünya dilleri arasında Türk dili kadar geniş bir alana yayılmış başka bir dil yoktur. Bu dilin sınırları Bosna'dan Çin seddine, Orta İran'dan Kuzey Buz Denizi'ne ulaşmaktadır.

Dünyada Türkiye ve Kıbrıs dışında Türkçenin konuşulduğu bölgeler ve konuşan sayısı şöyledir:

Avrupa'da:

Batı Avrupa ülkeleri: Türkiye Türkçesi (2 milyondan fazla)
Bulgaristan: Türkçe (yaklaşık 1 milyon), Tatarca (11.000), Gagauzca (yaklaşık 5.000)
Makedonya: Türkiye Türkçesi (80.000)
Moldova: Gagauzca (150.000)
Litvanya: Karayca (50)
Polonya: Karayca (20)
Romanya: Tatarca (24.000), Türkçe (yaklaşık 24.000), Gagauzca
Yugoslavya: Türkiye Türkçesi (yaklaşık 20 bin)
Yunanistan: Türkiye Türkçesi (yaklaşık 120 bin)

Asya'da:

Afganistan: Özbekçe (1.4 milyon), Türkmençe (380.000), Kazakça (2.000), Karakalpakça (2.000), Kırgızca (500), Afşarca (45.000).
Azerbaycan: Azeri Türkçesi (6 milyon)
Çin: Yeni Uygur Türkçesi (7 milyondan fazla), Kazakça (1 milyondan fazla), Kırgızca (140.000), Salarca (yaklaşık 74.000), Sarı Uygurca (5.000), Tuvaca (400)
Ermenistan: Azeri Türkçesi (40.000)
Gürcistan: Azeri Türkçesi (300.000)
Irak: Irak Türkmençe (yaklaşık 400.000)
İran: Azeri Türkçesi (13 milyon), Kaşgayca (1.5 milyon), Horasani (2 milyon), Türkmençe (500 bin), Halaçça (28.000)
Kazakistan: Kazakça (7.3 milyon), Özbekçe (350.000), Tatarca (340.000), Uygurca (245.000), Çuvaşça (23.000), Gagauzca (1.000)
Kırgızistan: Kırgızca (2.4 milyon), Özbekçe (600.000)
Moğolistan: Kazakça (100.000), Yeni Uygurca (1.000), Tuvaca (6.000)
Rusya: Oyrotça, Teleütçe (52.000), Hakasça (58.000), Şorca (10.000), Tuvaca (200.000), Yakutça (400.000), Dolganca (5.000), Çuvaşça (1.125.000), Tatarca (3 milyon), Başkurtça (1 milyon), Kumukça (30.000), Nogayca (70.000), Karayca (70.000), Balkarca (40.000), Gagauzca (10.000)
Tacikistan: Özbekçe (1.4 milyon)

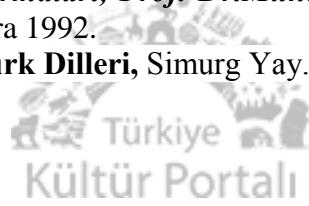
Türkmenistan: Türkmençe (3 milyon), Özbekçe (350 bin), Kazakça (80 bin)
Ukrayna: Gagauzca (32 bin), Kırım Tatarcası (300 bin)
Özbekistan: Özbekçe (16 milyon), Karakalpakça (450 bin), Kırım Tatarcası (200 bin),
Kazakça (900 bin), Çuvaşça (9 bin).

Avustralya’da:

Türkiye Türkçesi (40.000)

Kaynak (Source):

- Akar, Ali, **Türk Dili Tarihi**, Ötüken Yay., İstanbul 2006
Demir, Nurettin, Yılmaz, Emine, **Türk Dili El Kitabı**, Grafiker Yay., Ankara 2003
Ercilasun, Ahmet B., “İslamiyet Öncesi Türk Edebiyatı”, **Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi**, C. 4, s. 441-448, İstanbul 1985.
Ercilasun, Ahmet B., “Tarihten Geleceğe Türk Dili”, **Türk Dili**, 569, Mayıs 1999, s. 355-362.
Ercilasun, Ahmet B., “Uygur Edebiyatı”, **Büyük Türk Klasikleri 1**, İstanbul 1985.
Ercilasun, Ahmet B., **Başlangıçtan Yürüncü Yüzyıla Türk Dili Tarihi**, Akçağ Yay., Ankara 2004.
Gülensoy, Tuncer , **Türkçe El Kitabı**, Akçağ Yay., Ankara 2000.
Róna-Tas, A., **An Introduction to Turkology**, Szeged, Studia Uralo-Altaica 33, 1991.
Sertkaya, Osman Fikri, “Göktürk Harfli Uygur Kitabelerinin Türk Kültür Tarihi İçerisindeki Yeri”, **Türk Kültürü Araştırmaları, Prof. Dr.Muharrem Ergin’e Armağan**, XXVIII/1-2 1990, s. 325-334., Ankara 1992.
Tekin, Talat- Ölmez, Mehmet, **Türk Dilleri**, Simurg Yay., İstanbul 1999.

Haklar (Rights): (Telif ve kullanım hakları ile ilgili bilgiler.)		
5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca hazırlanan tüm içeriğin her türlü ortamda umuma arz yetkisi sınırsız süreyle Kültür Turizm Bakanlığına devredilmiştir. Bakanlık sonraki zamanlarda hazırlanan içerikle ilgili düzeltme, ekleme, silme veya yayından kaldırma hakkına sahiptir.		
Kaynağı Hazırlayan/ Emeği Geçen	Konu Editörü	Proje Yöneticisi
Prof. Dr. Ahmet MERMER/ Yrd. Doç. Dr. Feyzi ERSOY	Prof. Dr. Ahmet MERMER	Prof. Dr. H. Hale KÜNÜÇEN